MAROSVÁSÁRHELYI KIR. ÜGYÉSZSÉG
ÉRK. 1904. DECEMBER HÓ 26.
szám. kü.
melly. ard. kló. an.

Székelyudvarhely, 1904. X. évfolyam, 104. szám. Vasárnap, december 25.

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön. — ELŐFIZETÉSI ÁRAK Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők számára egész évre 7 koronáért kapják. — Egy példány 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: BETEGH PÁL LAPTULAJDONOS
FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZ. LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint Nyilt-tér sora 1 K. — M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. sz. —

Karácson.

Üdvözlünk, köszöntük, szép karácson! Valahányszor megjösz, veled visszaszállnak a gyermekhit ölén ringató szép álmak . . .

Vidám, búfelejtő tündérregéid virágos útat nyitnak a földön, az égben, honnan a fényes csillagok szelid mosolyával és az angyalok énekével szivünkbe száll a békesség . . .

Karácson aranyos keretében feltünik a legszebb kép, melynél kedvesebbet nem nyujt az élet. Ez a *család.* Olyan ez, mint egy tündöklő karácsonfa: ágait mosolygó gyermekek ringatják s a szülők szeretete bübájos zománccal vonja be azt.

Ide költözik ma minden fény, minden virág a zord természet öléből . . .

Légy áldott, édes Jézusom! Légy ezerszer áldott, hogy benned a szeretet a földre leszállott!

Ebben a szeretetben van a megváltás.

Ennek a megváltó szeretetnek letéteményese lett az igaz keresztény család. Mert bár világokat tartál mindenható kezeidben, mégis csak egy kis család igénytelen körében jelentél meg, hogy ezáltal a családot megszentelve, istenséged munkájának részesévé tegyed.

Igy lesz a család istenországának alapköve, a hitnek, a reménynek, a szeretetnek gazdag forrása . . .

A vallásból származó igaz és nemes felfogás, a haza, a faj, az emberiség szeretete, a polgári élet kötelességérzete, minden, minden: családi életre szólit. Aki ezt szándékosan kerüli, Istennel, hazájával, a természet törvényével helyezkedik szemben . . .

Elborul a lelkem, ha arágondolok, hogy a vallási közöny, még inkább az önzés mennyire kikezdte már a családot is . . . A léha életfelfelfogás, a világi élvezetek rendetlen szeretete irtózik a család gondjaitól, tiszta örömeitől. Az emberfiának pusztitója lesz és sivár lelke a világcsavargók nyugtalan szenvedélyével zavarja az élet harmoniáját . . .

Ismétlem: a család mozgatója a világnak, szülője minden nagynak és szépnek . . .

Család nélkül hiába épitesz templomot, iskolát, mücsarnokot, ipari mühelyet. Üres lesz mind, mint a sziv, mely családért nem hevül . . .

Családban van az igaz morál. A család körén kivül minden eladó . . .

Karácson a családok ünnepe!

Mikor a szent este kiterjeszti szép csillagos szárnyait a föld felett, kigyulnak a karácsonfák öröm lángjai, az angyalok elhozzák ajándékaikat a jó gyermekeknek. A szivek aztán csordultig megtelnek örömmel, boldogsággal. Igy javul a sziv, az élet! . . .

Adjunk hálát a Mindenhatónak, jól tudva, hogy *„minden tökéletes ajándék onnan felülről vagyon, leszállván a világosság Atyjától“* (Jakab I. 17.) Szerencsénkre virradjon ez a nap mindenkoron és jó egészségben találjon minket Krisztus Urunk dicsőséges születése, hogy sokszor örvendezzünk ez ünnepnek házi békében, szeretetben! . . .

Fülei Sz. Lajos.

Luxus és életszükséglet.

II.

„Fényárban uszni“, miként mondók nem éppen muszáj, hanem i n n i kell, ha élni akarunk. Már pedig akarunk. Nagyon is akarunk. Innánk ám, ha volna mit; de nincsen. Legalább az az italunk, a mi az egészség fenntartására a legszükségesebb, a v i z: az nincs.

Hinné-e valaki, ha az ország térképére rátekint, hogy a délkeleti felföld egészben leghegyesebb-halmosabb vármegyéje székvárosának nincs i v ó v i z e. Pedig ugy van. Nélkülöznünk kell a legelemibb életszükségleti cikket: a jó ivóvizet.

A Küküllő vize, mely az ősi város hajdani lakóit állataikkal együtt táplálta, ma mint természetes ivó viz, leszámitva azokat a napokat, a melyeknek hidege jégpáncéllal védi a vizet a fertőzéstől, kész veszedelem; a Varga-patak, mely forrásvizet szállitana a városba, ha mi agyon nem fertőznők, még az állatnak is mérgező hatásu miazmák tanyája, betegségek fészke.

Tönkre tesszük, a mit a természet ingyen adott s nem gondoskodtunk megfelelő pótlásról. De nem is gondoskodhattunk. Ez az ősrégi kulturalis telep a Küküllő balparti dombos részére van számitva, mert a jobbpart árterület.

Talaja az évszázadok hosszu során inficiálódott. Nincs itt egy talpalatnyi terület, melyet fel nem turkált, be nem szennyezett a kultura. A felturkált, többszörösen inficiált talaj-viz vesze-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

KARÁCSON ESTÉJE . . .

Karácson estéje . . . az utcákat járom,
Süvölt a téli szél, ez az én világom.
Az est koromsötét . . . oh, de a gazdagok
Palotái fénytől és fényben ragyogók.
A havas fenyője lobog ezer lángban
S körülte gyerekek viasz halványságban.
A házi ur kedves és édes az asszony,
Ma övéknek élnek, *ma boldog* az *otthon* . . .
A palota fénye, a pompa ugy ragyog;
— Ah szegény gazdagok, oh szegény gazdagok!

Karácson estéje . . . az utcákat járom,
Zúg, üvölt a szélvész ez az én világom.
Csikorg az órakakas, hetet üt az óra —
Ugy gondolom, mintha egy temető volna
Ez a sok . . . sok viskó, semmi élet benne —
Pedig itt, ezekben az *Isten szerelme.*
Rongyos öltözetben, pislogó tüz mellett
Gyermeket az anya kebelén ölelget.
Sötét szegény viskók, ti lakótok lészek,
Oh gazdag szegények, ti gazdag szegények!!

(H.-karácsonfalva.) DEMETER DÉNES.

Karácsoni gondolatok.

Millió és millió gyermek örvendező szivvel [illegible]t karácson estéje elé; hiszen magasztos ünnap a gyermeknek ez az est, amelyen ifjuvá [illegible]k az öreg szivek is, látván a fiatalok örömét, [illegible]ngva ugrándoznak a mécsekkel és gyer[illegible] kedves dolgokkal teleaggatott karácsonfa [illegible]

Kinek kedélyén ne vonulna át az emlékezés azokra a szép időkre, mikor még maga is gyermek volt és szentül meggyőződve, hogy a karácsonfát a kis Jézuska hozta, elragadtatással bámulta sok szép ajándékát? Hetekkel, hónapokkal a nagy este előtt epedve reméltünk, s mikor aztán legszebb reményeink teljesültek, a megtestesült mese lekötötte egész lelkünket.

A fénylő zöld fa jelképezi örömünket, hitünket, szeretetünket. A gyermek öntudatlanul, a meglett ember érett észszel érzi, hogy fönt a mennyekben és alant a földön van, a ki szereti, van, aki gondol reá. Nemcsak a karácsonfán, hanem a szivekben is *világosság támad.* Eszünkbe jutnak azok, kiknek a sors nem juttatott meleg ruhát, meleg szobát, gazdag vacsorát, még ezen a szent napon se, akiknek a mindenható Istenben, a megváltó Jézus Krisztusban vetett rendithetlen bizalom az egyedüli mentsváruk nyomor, szükség, nélkülözések és sinylődések ellen.

Sokan vannak szegények, nagyon sokan. Amint évről-évre nehezebb lesz a megélhetés, amint egyre ijesztő mérvben szaporodnak a gondok, ugyanigy nő a gyámoltalanok, a sorstól elhagyatottak száma is. Az emberszeretet mulhatlan kötelességünkké teszi, hogy ne feledkezzünk meg róluk.

Sok gazdag ember megvendégelhetné őket azzal, ami karácsonkor dusan megrakott asztalukról lekerül s abból a feleslegből, melyre gyermekeik oly hamar ráunnak, nem egy szegény gyermeket tehetnének boldoggá. Vagy nem-e öröm: hirtelen belépni egy szegény család szobájába, ott meggyujtani a magával hozott karácsonfát és látni a gyermekszivek előre nem sejtett, határtalan boldogságát? Nem öröm-e: megvigasztalni egy anyát, aki oly szegény, hogy gyermekeit még karácsonkor se ajándékozhatja meg? Igen, a gazdagság kérget von a szivekre, különben karácsonkor egyetlen gyermekszív se maradna szomoru.

Kevés kell hozzá, — csak egy melegen érző sziv — hogy örömet szerezzünk. Sok függ attól, hogyan adunk. Hiszen most is juttatnak a gazdagok szegény gyermekeknek adományokat; különösen, talán kelletlenül is teszik. A begyült adományokat aztán nyilvánosan szétosztják a rászorult gyermekek közt; nyilvánosan kell örvendezniök, nyilvánosan megköszönniök a jótéteményeket. Igazán örömnek nevezhető-e ez?

Ha igazi örömet akartok szerezni és megismerni, ugy váratlanul toppanjatok be, kivilágitott karácsonfával egy szegénynek lakásába, engedjétek a gyermekeket zavartalanul és mefigyelés nélkül örvendezni és vonuljatok gyorsan vissza, hogy a hála kötelezettsége alól feloldhassátok őket. Hiszen hallhatjátok hálájukat a kitörő ujjongásból és láthatjátok örömüket.

Aki keveset ád is szerezhet boldogságot, ha okosan, tapintatosan ád.

Ne csak erszényeiteket, de sziveiteket is nyissátok ki karácson szent ünnepén, hogy az egyenetlenség, a háboruskodás és marakodás helyébe igaz emberszeretet lépjen és a Megváltó születése napján boldog legyen minden emberfia!

Lapunk mai száma 6 oldal.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

delme állandóan veszélylyel fenyegeti a vizivó szegény udvarhelyi emberiséget. Hozzá ez a veszedelmes viz nem is jóizü, mert a talaj feloldódó sói kellemetlenné teszik. Nagyon frissen és hidegen még csak iható, hanem egy-két óra mulva már infámis rossz, élvezhetetlen.

A lakosság egy része az ivóviz mizerián ásványviz-ivással próbál segiteni, másrésze sört, bort iszik, némelyek (sajnos, elég sokan) meg pálinkától lesznek szomjasokká! Ezek a szerencsés halandók azonban nincsenek sokan, a szegénység nagy többsége olyan vizet iszik, amilyent kap. Betörödik a szerinte változhatatlanba.

Minek is ne nyugodnék bele? Hiszen azok sem igen járnak jobban, akik drága pénzen veszik az ivóviz pótlékot: az ásványványvizet és a szeszes italokat. Az ujabb kutatások bebizonyitották, hogy az emberi szervezet a szervetlen (tehát az ásvanyviz alkotó részeit képező) anyagokat nem assimilálja. Eltekintve a tulságos szénsavfelvételtől, melynek minden ásványviz-ivó ki van téve, az ásvány-vizet állandóan fogyasztónak a szervezetében felhalmazódnak a fel nem dolgozott, a test szerves részévé át nem alakitott ásványi anyagok s mint idegen részek csökkentik a szervezet ellentálló erejét.

A szeszes ital nem táplálék, hanem élvezeti cikk. Ami élvezeti cikk, az csak élvezetre való s nem az élet fenntartására mindennapi szükségletül. A ki az élvezeti cikket mindennapi italul használja, visszaél azzal s életét röviditi.

Az ivóviz kérdés nem egyes társadalmi rétegeknek, hanem az e g é s z helyi társadalomnak elsőrendü nagy kérdése, melyet i s m é t napirendre kell tüzni s nem szabad addig levenni, a mig megoldást nem nyer.

Az imént hongoztattuk és hangoztatjuk e szót „ismét". Ez azt jelenti, hogy nem uj dologról van szó. Az ivóviz kérdése Gróf H a l l e r főispánsága idején már az aktualis kérdések közé tartozott. Fel kell tehát venni az elejtett fonalat.

Forrás vizzel kell ellátni a várost! Vagy ha a forrásviz nagyon költséges lenne, természetes szürőkön keresztülvezetve, a Küküllő vizzé is jó lesz.

A Küküllő-vizre azonban aligha lesz szükség, mert a város közelében levő bővizü források levezetése sem kerül olyan anyagi áldozatba, a mit a város, saját polgárainak legvitalisabb érdekéről lévén szó, meg ne hozhatna.

Ne mondja senki, hogy nincs pénz ivó-vizre. Erre k e l l lenni pénznek! És ha a város polgársága annak tudatában, hogy életérdekről van szó, kimondja a „legyent"-t, lesz is.

A kivitelen fordul meg a dolog. Elméletben mindnyájan szükségesnek tartjuk az ivóviz kérdésnek napirendre hozatalát és megoldását, a megoldás azonban attól függ, ha kézzel foghatóvá tesszük a város polgársága előtt, hogy a nagy cél érdekében nem kell erőn felül áldozni. S ezt beigazolhatjuk, ha a vizmüvek költségét a minimálisra veszszük; csak a nélkülözhetetlen dolgokra szoritkozunk és e mellett számba-vétetjük azt is, hogy a mit a polgárság most a réven kiad, megnyeri majd a vámon.

Ma a város polgársága sokat költ ásványvizre és — cselédre. Az ásványviz ára, a fölössé váló cselédek tartásdija és bére egymaga elegendő lenne a vizmüvek költségeinek fedezésére.

Ha vizvezeték lesz, nem kell ásványviz és kevesebb cseléd kell, mert a jó mosó viz a házban van, nem kell utána a Küküllőre járni, az utcákon órák hosszat ácsorogni és ezen sétálás és ácsorgás diját megfizetni.

Vándor.

A miniszterelnök köszönete. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága legközelebbi közgyüléséből bizalmi nyilatkozatot intézett a miniszterelnökhöz. — Erre most Tisza István gróf miniszterelnök a következő köszönő leiratot küldötte:

Udvarhelyvármegye T. Közönségének!

Székelyudvarhely.

Azon nehéz küzdelem után, a melyet az országgyülési szabadelvü párt önfeláldozó támogatásával hosszu harcok árán megszerzett parlamenti alkotmányunk érdekében megvivtam, és a melybe egész lelkemet, minden erőimet beléhelyeztem, nagy örömmel töltött el Udvarhelyvármegye hazafias közönségének oly meleg hangu üdvözlete, a melyet ez alkalommal intézett hozzám.

Hazafias aggodalmaim közepette, a melyek ezen küzdelemre késztettek, nagy megnyugvásomra szolgál, hogy amint az ország minden részéből hozzám érkező hasonló üdvözlelekből a nemzet döntő nagy többsége kellően méltányolja azon vitalis nagy nemzeti érdekeket, a melyek minket ezen harcra inditottak és ezért teljes mértékben helyesli vállalkozásunkat, helyesli az utat módot, a melyet kénytelenek voltunk választani, hogy állandó veszélylyel fenyegetett alkotmányos gépezetünket megmentsük.

Fogadják őszinte köszönetemet szives megemlékezésükért, a mely ujabb ösztönzésül szolgál a kormánynak, hogy a megkezdett uton teljes erélylyel és a cél nagyságának megfelelő kitartással tovább haladva, hazánk nyugodt, békés fejlődését a jövőre biztositsa.

Budapest, 1904. december hó 18-án.

Hazafias tisztelettel

Tisza, s. k.

A hét története.

A képviselőház hétfőn rövid ülést tartott, melynek egyedüli tárgya a király kézirata volt, a ház elnapolása ügyében. Még december 28-án lesz egy ülés, melyen a kormány indemnitást fog kérni Ha — mint ez valószinü — az ellenzék meg fogja akadályozni az indemnitás megadását, ugy a képviselőházat feloszlatják és azonnal kiirják a választásokat. Tehát ugy a kormánypárt, valamint az egyesült ellenzék is készülődnek a kikerülhetetleneknek látszó választásokra.

A japánok a 203 méteres domb elfoglalása után a héten aknatámadás utján hatalmukba keritették a Tungkikvansan-erődöt, melynek magaslatáról vigan lövöldözhetnek Port-Arthur belsejébe. A vár sorsa ezáltal végzetessé vált. — Mandzsuriában a helyzet nem változott. Oroszországban ujabb mozgósitásokat rendelnek el.

Azok a vérmes remények, melyeket az orosz alkotmány életbeléptetéséhez füztek, hiuknak bizonyultak. A cár névnap-ünnepélye alkalmával a leghatározottabban kikelt e terv ellen, s igy alig lehet rá kilátás, hogy az belátható időn belül megvalósulna.

Spanyolország fiatal uralkodója külföldi utra készül. Meg akarja látogatni Párist, Londont, Berlint és Bécset. Beavatott körökben hire jár, hogy a király most akarja kiszemelni magának Spanyolország királynéját.

Alfonz királyról egyébiránt még más hir is került a lapokba, mely összefügg a spanyol kormány bukásával. Maura miniszterelnök ugyanis megkérte a királyt, hogy jobban vigyázna magára, ha automobilon jár, mire a király azt válaszolta, hogy törődjék a maga bajával. Maurát ez a felelet annyira felháborította, hogy benyujtotta az egész kabinet lemondását.

Syveton rejtélyes haláláról még mindig hasábokat közölnek a lapok. A legujabb hir az, hogy Syveton atyja az államügyészségnél feljelentést tett azok ellen az ismeretlen emberek ellen, akik fiát meggyilkolták. A feljelentés állitólag Syvetonné ellen fordul és felsorolja az okokat, melyek az öngyilkosság ellen szólnak.

Az állami tisztviselők helyzetök javitását sürgetik. Egy küldöttségök tisztelgett a miniszterel-

---

Karácsoni mesék.

Irta: **Byblis.**

Országok karácsona.

Az Uristen kikönyökölt felhőpárkányára. — Lenn a földön szokatlan nagy volt az élénkség, hivogatóra, biztatóra feldiszitett csillogó kirakatos boltok előtt nyüzsögve járt az emberiség. — A ki csak bekerült a vásárba, az mind mosolygó szint erőltetett az arcára, szinte mindegyik azt akarta, hogy lesugározzék róla a boldogság s eltitkolta, ha boszankodni volt oka a rosz vásár miatt. — Karácson előtt való nap van. — Odafönn az égben ilyenkor tömérdek sok a munka. — Milliószámra feküsznek a kérvények, miket a fohász, az óhaj, az imádság alkalmatosságán juttatott Uristen Ő felségéhez a küzdő emberi-nem. — Most is, hogy belemerül a csillogó vásár szemléletébe, Gábor arkangyal javasiataira figyel. Először az országok kerülnek sorra.

* * *

— Ez jobb vezéreket kér; tedd lehetővé Uram!

* * *

— Ez azt kéri Tőled, hogy beláthasson a szomszédok cselszövényébe, add meg neki Uram!

* * *

— Önállóságot kér emez, — elég erős hozzá — megadhatod Uram!

* * *

Ez a kicsi ország pedig csak azt kéri tőled Uram, hogy változatlan nyugalommal ugy állhasson tovább, mint él most. Ezt a szerény kérést is teljesitheted Uram és meg is jutalmazhatod érte.

Az Uristen arca földerült:

Tedd szebbé, csillogóbbá karácsonukat, — több fényt, több boldogságot küldj népe hajlékába.

— Felséges Uram, megkérdem őket, ohajtják-e, mert igen egyszerü nép, ismerem őket — szólt Gábor angyal s a földre szállt.

— Köszönjük felséges Uristen jóságodat; alázattal kérünk azonban, ne tetézd megelegedésünket boldogsággal, mert irigyeinkké teszed szomszédainkat s még reánk fenekednek. — Megadod ugy-e ezt a kérésünket is, felséges Uristen?

A béke angyala.

Karácsonra valót vásárolva, fényes boltba tévedt egy asszony. A kezében már négy, öt csomagot is szorongatott. Megvásárolta a gyertyácskákat, a cukrokat, a préselt képeket, az arany- és ezüst szálakat, az aranyos, ezüstös csillagokat, a nagyszemü diókat, mogyorókat, meg az aranyfürtöt, a mivel befuttatja majd, — no meg az ajándékokat — de valami huzta-vonta, szinte betolta a drágasággal telidesteli rakott üzletbe. — Előtte, körülötte sokan várták a sorukat — s az asszony kürülnézett.

Egy csillogó halomból aranyfürtös, szárnyas angyalka integetett feléje. Az asszony gyönyörködve nézte.

— De szép angyalka s a tekintete is milyen szelid, milyen békés, — de szép volna ez odahaza a karácsonfán. No bizony, micsoda karácsonfa az, amelyiken nincsen béke-angyalka. — És megvette. — Nagy volt az ára, de nem sajnálta érte.

Este lett. — Fel volt diszitve már a fácska, még csak a csiptetős viaszgyertyákat illesztgették rája. — Ekkor az asszony is elővette a féltett, a titkolt drágaságot s a fácska tetejére tette. — A szárnyas angyalka ringott-rengett odafönn egy kicsit, aztán megállott. — A férfi elnézte egy darabig, aztán megszólalt.

— Kár volt ezt megvenned, — látom drága holmi; nem való ilyen egyszerü fácskára, az árából pedig kitellett volna egy pár bélelt kesztyü a gyerek részére.

Megindult a perlekedés. Fojtott szó, zsémbes beszéd üzte messze a fészket rakó nyugalmat s odafönn a gyertyavilágos fácska tetején a szárnyas angyalka lesütötte szemét.

—

Fogas kérdés.

— Ugye-e, édes mamám, ha rossz vagyok, nem hoz semmit a Jézuska?

— Nem bizony!

— De ha már megvette, amit nekem akar hozni?!

Időbeosztás.

— Szereti ön a gyermekeket?

— Az az időtől függ. Évközben nem s törődöm velük, de karácson táján ki nem hatom.

—

Télben.

Hitelező: Ha öt nap mulva nem fizet, perlöm.

Adós: Hogyan, öt nap mulva? De gon meg kérem, milyen rövidek most a napok!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nöknél, kérve, hogy tenné türhetőbbé helyzetöket, azonkivül pedig a fővárosi tisztviselők részére utalványozott rendkivüli segélyekben a vidékieket is részesitené. A miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy a kérelemnek helyet ad.

A kassai vasutasok közül nyolcat tudvalevőleg ugy a törvényszék, mint a tábla is hivatalos hatalommal való visszaélés miatt nehány napi fogházra és hivatalvesztésre itélt. Az elitéltek védői vitatták, hogy a vasutasok államtisztviselők és semmiségi panaszt jelentettek be. Igy került az ügy a Kuria elé, mely azonban helybenhagyta a tábla itéletét, kimondván, hogy az államvasuti tisztviselő igenis állami alkalmazott.

Ismét ledőlt irodalmunk egy oszlopa. Fái J. Béla müforditó és hirlapiró, a ki legutóbb a m. kir. Operaház titkára volt 61 éves korában meghalt.

A dróttalan táviróval immár hazánkban tettek kisérletet, mely fényesen bevált. A Csepelszigeten felállitottak egy ugynevezett szikra-állomást, mely a Bécs melletti Leopoldauban létesitett állomással korrespondált, még pedig teljesen kifogástalanul.

A magyar keleti tengerhajózási társaság „József Ágost főherczeg“ nevü uj hajóján a tengerészek utközben föllázadtak; a mikor a hajóparancsnok a velencei osztrák-magyar konzulátusnál jelentést tett az ügyről, az egyik zendülő matróz, a kit magával vitt, dühösen rátámadt a parancsnokra, a kit többször arcul ütött és össze-viszavert Az eljárást meginditották.

Furcsa kis hirt közölnek a párisi lapok. E szerint egy papir-maségyárból egy kerékdarab kiugrott, keresztül hatolt az üvegtetőn, átrepült a szomszéd épületek teteje fölött és beesett egy körülbelül 120 méternyire levő cipőgyárba, a hol két munkást agyonütött. Mi mindent csinált még a nagylélekzetü kerékdarab, nem mulatott-e a Montmartre cabaretjeiben és vitte sétálni a Bois de Boulogneba szive ideálját, arról, sajnos, nem irnak semmit a szükszavu párisi ujságok

Udvarhelymegyei Muzeum-Egyesület

Az Udvarhelymegyei Muzeum-Egyesület f. hó 18-án Sándor Mózes nyug. kir. tanfelügyelő alelnök elnöklete alatt — a vármegyeház kis termében — közgyülést tartott. Ott voltak: Dr Damokos Andor, Soó Gáspár, Dr Valentsik Ferenc Pap András, Pálmay József titkár, Szabó András pénztárnok, Dózsa Jakab könyvtárnok, Spaller József, Betegh Pál és Séra Kálmán tagok.

A közgyülés tárgya a titkár, könyvtárnok és pénztárnok jelentése és az üresedésben levő tisztviselői állások betöltése volt.

A közgyülés egyhangulag a vármegye köztiszteletben álló főispánját Hollaky Arthurt választotta meg az egyesület elnökévé; igazgató lett: Molnár Károly áll. főreálisk. tanár, pénztárnok: Betegh Pál lapszerkesztő, jegyző: Séra Kálmán áll főreálisk. tanár; választmányi tagok: Fülei Szántó Lajos iró és Dr Horváth Károly kir. közjegyző, az egylet alapitó tagja.

A fiatal egylet két éves; az előkészités terhes munkája megtörtént. A két év nem hiába folyt le, az eszme nemsokára testé lesz, a vármegye muzeuma megnyitható. Három alapitó s 84 rendes tagja van az egyesületnek s van már pénze is 400 korona, tagsági dijakból s kegyes adományokból, a melyből a *butorzatra és fölszerelésre* — ha szükösen is, de telik. Közel egy ezer darab mütárgyat hordott össze a vármegye áldozatkész közönsége, melyek eddig elrejtve, jórészt hasznavehetetlenül lappangottak s melyek közt nem egy igen-igen értékes régi könyv is akad, a muzeum könyvtárának nagy becsecsel biró alap-példányai.

Udvarhely város áldozatkész és ügyszerető képviselő testülete, legujabban is értékes régi, mübecsecsel biró ládákat ajándékozott az egyesületnek, mely szép tett dicséretre nem szorul.

Ime az alapozás megtörtént, mi tőlünk függ, hogy ez alapra diszes palotát emeljünk, hogy egy nagy kincsecsel meggazdagodjék a székely anyaváros. Fájdalom, hogy éppen a megvalósulás pillanatában óriási csapás érte a fiatal egyletet lelkes és ügybuzgó, széles látókörü és nagymüveltségü igazgatójának, Csehély Adolfnak elhunytával. A kik őt ismerték jól tudják, hogy a veszteség szinte pótolhatlan. Az ő fáradhatatlan szorgalma, lankadatlan kutatás vágya ez intézményt — nem kétlem — nem sokára fölvirágoztathatta volna. Az ő ügyszeretete álljon például előttünk, az ő lelkesedéséből a hazai kultura s a hazai emlékek iránt meritsünk lelkesedést; az általa kezdett munka folytatása — s az ő eszméi diadalra juttatásával állitunk legszebb emléket szellemének.

Séra Kálmán,
egyl. jegyző.

Elrejtett kincsek a Székelyföldön.

Végre-valahára felénk fordul a müszaki körök figyelme; felfedezték hazánkban a Székelyföldet. Ezt a benyomást tette ránk az egyik fővárosi szaklap — a Müszaki Világ — következő közleménye:

Régóta ismeretes a székelyek földjén az az óriási szénsavgáz kiömlés, melyhez hasonló alig akad a föld kerekségén s ettől van a Hargita vonalának mindkét oldalán az a páratlan ásványos viz terület, melynek kiaknázása a munkában kifáradt és szenvedő emberiség érdekében alig tud egy egy lépést előrehaladni. Sokszor elmondották már az ujságok lapjain, kongresszusokon, gyüléseken, hogy székely fürdőink kezdetlegesek, kényelmet nem nyujtanak, drágák, stb. stb. Pedig ha van valami, ami a székelyek sorsán segithet, úgy az legnagyobb mértékben a természet ezen kincsének tervszerü kihasználása lehetne. Nagy a küzdelem ama általánosan elterjedt hittel szemben, hogy az u. n. Székelyföld hegyei telve vannak drága természeti kincsekkel, hol — ha 15—20 cm vastag lignitréteget lát valaki — mindjárt milliókat érő kőszénbányáról ábrándozik.

Az egyedüli számbavehető természeti kincs, a mit eddig is ismerünk, csak a szénsavgáz, mely egyrészt a lépten-nyomon előbukkanó szénsavas forrásokat szolgáltatja; amiket ugy-ahogy, — ha egyébre nem, hát ivóviznek — mégis csak felhasználnak, de másrészt a földből szabadon kiömlö századok óta felhasználatlanul illan el.

Az utóbbi évtizedek technikai vivmánya az, hogy a kiömlött gázt össze tudják gyüjteni, kis térfogatra sürüsiteni ugy, hogy könnyen szállitható legyen s a mily mértékben szaporodtak a szénsav sürüsitő gyárak, oly mértékben napról-napra a folyékony széusav technikai felhasználásának is szélesbült a köre. A 90-es évek elején létesült hazánkban az első természetes szénsavgázt sürüsitő gyár Torján, Háromszékmegyében, mely a Büdösbarlang nagyobb hirnevet érdemlő kiömlő szénsavgázát dolgozta fel. Ugy látszik azonban, hogy az itt fejlődő gázt idegen alkatrészeitől nem tudták kellően megtisztitani, vagy talán a gyár vezetésében volt a hiba, mert pár év mulva a gyár beszüntette üzemét. Sokkal szerencsésebb helyzetbe került a málnási Sikulia szénsavsüritő gyár, mely a 90-es évek végén indult meg s egy 4.6 m. furólyukból nyeri a felhasználandó gázt. A gyár üzeme évről-évre fokozódott ugy, hogy ujabban egy második furólyukat mélyesztettek le és pedig szintén eredménynyel, bár az ebből kiömlő gázt még nem használják, mert az előző furás fedezi a szükségletet.

Hány ilyen pontja van a Székelyföldnek, ahol hasonló gyárat lehetne *felállitani? Azt legkevésbé* az tudná megmondani, ki a Székelyföldet legjobban ismeri. A Hargita mentén alig van terület, a hol szénsavgázt nem találhatnánk, de talán egyetlen olyan pont sincs, mint Kovászna, hol Dr Pálfi Mór osztálygeologus tudományos megállapitása szerint a község egy nagy részén minden kut, minden pince telve van szénsavgázzal, ami jelenleg felhasználatlanul kárba vész. Mily nagyszabásu gyárat lehetne itt létesiteni, amely nemcsak Magyarországot, hanem sok külföldi országot is ellathatna süritett szénsavval, mert a gáz termelése itt jóval olcsóbb lenne, mint a mesterségesen előállitott szénsavgáz ára.

A folyékony szénsav felhasználása napról-napra terjed s talán nemsokára elérjük azt az ideális kort, hogy helyet talál az a házi használatban is s jég helyett nyáron át ezzel fogjuk lehüteni és élvezetessé tenni ételünket, italunkat.

Egyházi élet.

Az ev. ref. templomban a karácsoni istentiszteletek sorrendje a következő: Első nap d. e. 10 órakor predikál: Vajda Ferenc rendes pap; 11 órakor urvacsora osztás; az előkészitő beszédet Szabó András s. lelkész tartja. Második nap d. e. 10 órakor predikál Vajda Ferenc. Harmadik nap d. e és a délutáni istentiszteletet Szabó András s. lelkész végzi.

Egyházi gyülés. Karácson második napján d. e. 11 órakor az ev. ref. egyház kebli tanácsi és képviseleti közgyülést tart, melynek legfontosabb tárgya a megyebiró és két egyházfi megválasztása lesz.

Különfélék.

Itt vagy szép karácson!

Itt vagy szép karácson! lelkünk édes képe,
Téged várt epedve a föld jámbor népe,
— Lelkünk édes képe!
Szent érzelmek között rád száll szivünk gondja,
Te istenszeretet mézharmatos lombja,
— Rád száll szivünk gondja . . .

Mint a gyermekálom, te sződd ránk az édent,
E hideg világban elfeledünk mindent . . .
— Te sződd ránk az édent.
Hisz a te emléked édes boldogsága,
Zaklatott szivünknek béke-olajága,
— Édes boldogsága . . .

Megkondul a harang, elmegyünk templomba,
Hol elalszik éltünk ezer bája, gondja,
— Elmegyünk templomba.
S hol a kis Jézusnak vidám mosolygása,
Örömkönyeinknek rezgő szivárványa,
— Vidám mosolygása . . .

S millió sohajban megzendül az ének,
A pólyába takart ég s föld Istenének,
— Megzendül az ének:
„Az égben dicsőség, itt éljen hit s béke!“
Ez az emberiség biztos menedéke.
— Itt éljen hit s béke!

F. Sz. L.

— ***Boldog karácsoni ünneplést*** kivánunk lapunk minden egyes előfizetőjének és munkatársainknak!

— **Lapunk a mai számtól kezdve** jelentékenyen nagyobb alakban és tetszetősebb formában került tizenegyedik éves utjára. Tiz hosszu éven át minden törekvésünk oda irányult, hogy székely nemzetünknek és magyar hazánknak minél több és nagyobb hazafias szolgálatot tehessünk. Rendithetetlen kitartással támogatott ebben előfizetőink s önzetlen munkatársaink tekintélyes gárdája. Legyen tehát elismerés a hon részéről, hálás köszönet a magunkéról. De egyuttal ama szent ügy nevében, melynek szolgálatát tiz évvel ezelőtt a közérdek elibénk tüzte, s amelyet kitartó erővel, még több szorgalommal szolgálni igyekeztünk — legyen szabad azt a kérést hangoztatni: ne vonják meg hazafias támogatásukat a »Székely-Udvarhely“-től ezentul sem. Mi amint eddig meghoztunk a szent célért minden tőlünk telhető áldozatot, ugy ezentul is szivünk egész melegével felkaroljuk e város és vármegye közügyeit, s nemcsak megbecsüljük a felénk irányult jóindulatot, *hanem abból önbizalmat*, kitartást meritünk *a székely ügyek* hathatósabb szolgálatához. Kérjük tehát az *előfizetések megujitását és* lapunk szives terjesztését.

— **Karácsoni Almanach.** A „Székely-Udvarhely“ m. t. előfizetőit ezuton értesitjük, hogy lapunk „Karácsoni Almanach“-ja — elhárithatlan akadályok miatt — jelen számunkhoz mellékelhető nem volt. Azonban legközelebbről ezen hiányt pótolni fogjuk. Addig is szives elnézésüket kérjük.

— **Törvényhatósági bizottsági tagválasztás.** Udvarhelyvármegyében e hó 23 ikán történt meg a törvényhatósági bizottsági tagok választása. Székelyudvarhelyt: Dr. Kovácsy Albert és Bálint György; az udvarhelyi járásban Parajdon: Kovács Mihály, Alsósófalván: Péter Károly, Felsősófalván: Veress Mózes, Hetser Kálmán. Atyhában: György J. Ferenc, Simó Ferenc, Ko-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

rondon: Katona Ferenc, Ambrus Márton, Farkaslakán: Vass Gáspár, Csomor Gábor, Farczádban: Báró Orbán Ottó, Antal János, Bikafalván: Ferenczy Lajos, Péter Mózes, Fenyéden: Szabó Nándor, Pap Lőrinc, Zetelakán: Szabó Gergely, Biró Mihály, Tibódban: Tamás István, Oroszhegyen: Vass Mihály, Tamás Ágoston, Oláhfaluban: Balázs István, Pap Albert. Valamennyien szabedelvüpártiak. A székelykereszturi járásban Székelykereszturott: Szentannai Sámuel, Papp Mózes, Ujszékelyen: Gyarmathy Lajos, Kissolymoson: Vitályos Albert, Etéden: Gagyi Lajos, Kőrispatakon: Gálffy Kálmán; a tordátfalvi körben: Biró Dénes, Katona Ferenc, Kobátdemeterfalván: László Péter, Elekes Dénes, Nagygalambfalván: Beke Albert, Kányádi Miklós; a ravai körben: Kecskés Izsák, Ádám Aladár. A homoródoklándi járásból a következő választásokról vettünk értesitést: Homoródoklándon egyhangulag Demeter Dénes unitárius pap, Homoródszentpálon: Szombatfalvy Lajos főkapitány, Vargyason: Kisgyörgy Sándor, a bardoci körben: Márkó György, Kolumbán Lajos, Lövétén: Mihály Lajos, Bencze Lőrinc, Homoródalmáson: Ajtai János; a derzsi körben: Miklós Sándor gőzmalom-tulajdonos. A megválasztottak majdnem mind szabadelvü pártiak.

— **Elnapolt hangverseny.** A helybeli Székely-Dalegylet e hó 26-ára tervezett hangversenyét 1905. január 8-án a Budapest-szálló szintermében fogja megtartani.

— **A székelykereszturi tanitó-képzőben** a sztrájkból kifolyólag az 1903—904. tanévi képesitő vizsgálatok E m b e r János kir. tanfelügyelő elnöklete alatt e hó 21—24-ig tartattak meg. Vizsgálatra 22 tanitójelölt jelentkezett, akik mindnyájan képesitést nyertek. Legsikeresebben: Szász Károly, Veres József, Erdős Dániel és Hermann Lajos vizsgáztak.

— **Fillérestélyek karácsona** lesz valóban az a gazdag és válogatott müsoru estély, melyet a helybeli polgári önképzőkör e hó 26-án saját helyiségének nagytermében rendez s a melyre ismételten felhivjuk közönségünk figyelmét.

— **Kisiklott vasuti mozdony.** A minap városunkban, a szombatfalvi vasuti őrház közelében egy üres tehervonat mozdonya kisiklott. Azonban szerencsére semmi nagyobb veszély nem történt A kisiklás okát abban találták, hogy a sinek meglazultak volt.

A gyermek egészsége a legféltettebb családi kincs. Ha a gyermek a Zoltán-féle *csukamáj olaj*jal táplálkozik, nincs baj, mert a betegségekkel szemben ellentálló, edzett lesz. Az angol gyermekhalandóság azért sokkal alacsonyabb mint a mienk, mert ott nincs család, hol a gyermekek a hidegebb évszak alatt ne fogyasztanának csukamáj olajat, s e célra nincs kiválóbb a Zoltán-félénél, mely kapható 2 koronáért Zoltán B. gyógytárában Bpest., és a helybeli gyógyszertárakban

— **Gyilkosság.** Tegnapra virradó éjjel Jani János Mátyás nevü, homoródi borvizszállitó legényét Fenyéd községben meggyilkolták. Az illetőt Péter Dénes kovácsmester 5. számu háza előtt halva találták. Az orvosrendőri hullavizsgálat tegnap volt. A nyomozat pedig folyamatba van.

— A „Fiumei kávébehozatali Társaság“ kolozsvári fióktelepe Mátyás királytér 12. szállit bérmentve és vámmentesen eredeti fiumei árakban kávét, teát, rumot, liqueuröket, csokoládét, cacaot. „Kávé“ lapot ingyen küldünk.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület által az *1905.* év telén rendezendő

gazdasági tárgyu előadások sorrendje:

1. Felsősófalva január 8. Hetser Kálmán: Az állatok okszerü takarmányozásáról.

2. Csekefalva január 8. Bedő Ödön: A trágyáról és trágyázásról.

3. Farkaslaka január 8. Hlatky Miklós: A talajkimerülés és az ellene való védekezés. Zonda József: Az állatok ragályos betegségeiről.

5. Alsósófalva január 15. Hetser Kálmán Az okszerü talajmivelésről.

6. Oroszhegy január 15. Gál Imre: A legelők okszerü használata és javitásáról. Gyurcsovecz Károly: Az okszerü trágyázásról.

8. Rugonfalva január 15. Szász Ferenc: A házi ipari foglalkozásokról. Kozma Miklós: A baromfi nevelés fontossága, az okszerü baromfi tenyésztés.

10. Homoródszentmárton január 22. Győrffy István: A trágya okszerü kezeléséről, a műtrágyáról. Benczédi Mózes: A gyümölcsfa ültetés és gondozásról.

12. Etéd január 22. Bakó Dániel: Miként rendezendő be egy kis gazdaság.

13. Márefalva január 22. Zonda József: Az állategészségi törvények ismertetése. 14. Hlatky Miklós: Az okszerü állattenyésztés és takarmányozás.

15. Derzs január 29. Sándor Gergely: A legelők használata és javitásáról. 16. Kiss Jakab: A talaj képződése, termőképessége és ennek fentartása.

17. Kisgalambfalva január 29. Paál Sándor: Az okszerü talajmivelés, a különböző gazdasági növényeknek megfelelő talajnemek ismertetése.

18. Korond február 7. Biró Domokos: A méhtenyésztés haszna, ingatlan és ingó kasokkal való méhészkedés. 19. Kerezsi Lajos: Állataink okszerü takarmányozása.

20. Nagygalambfalva február 5. Beke Albert: A szarvasmarha okszerü tenyésztése.

21. H.-Karácsonfalva február 12. Demeter Dénes: A fák ültetéséről, a fák hasznáról. 22. Kelemen Lajos: A községek házi iparáról.

23. Bögöz február 12. Hlatky Miklós: A takarmánynövény termesztéséről 24. Lajos János: A lótenyésztés fontossága, a helyes csikónevelés.

25. Ujszékely február 12. Kozma Miklós: Az egyes tagba tagositott birtok előnye a hármas tag felett.

26. H.-Almás február 19. Kriza Sándor: A legelők fontossága. 27. Ajtai János: A legelők jókarban tartásáról.

28. Fiatfalva február 19. Kozma Miklós: A takarmánynövények termesztéséről.

29. Medesér február 19. Ferenczi Áron: A konyhakertészet fontossága. A nevezetesebb konyhakerti növények termesztése. 30. Szász Ferenc: A fonalas növények termesztéséről.

31. Szentlélek február 19. Hlatky Miklós: Az okszerü talajmivelésről. 32. Zonda József: A ragályos állatbetegségekről.

33. Miklósfalva február 26. Sándor Lajos: A gyümölcsfák haszna, a fa ültetése, ápolása.

34. H.-Keményfalva február 26. Kovács Imre: Az okszerü takarmány termesztésről.

35. Dálya február 26. Balássi Sándor: Az észszerü állattenyésztésről.

36. H.-Okland február 26. Demeter Dénes: A hitelszövetkezetekről.

Az előadások a delutáni isteni tisztelet után a község valamely nagyobb helyiségében tartatnak.

Felkéretnek a jegyző, lelkész, és tanitóurak, a községi elöljáróságok arra, hogy a közönséget az előadások minél tömegesebb *látogatására buzditsák.*

Törvénykezés.

Az oklándi kir. járásbiróság ügybeosztását, valamint a birák és birósági tisztviselők munkakörét 1905. évre következőleg állapitotta meg:

1. Harmath Jenő kir. járásbiró elintézi: a, az elnöki ügyeket, b, az összes sommás pereket, az ujitott perek kivételével, c, az örökösödési ügyeket és d, a polgári vegyes ügyeket, melyek az örökösödési ügyekre vonatkoznak, (Pv. II.) e, jegyzőkönyvre veszi a polgári ügyekre vonatkozó kérelmek és kereseteket s tárgyalja az ügyv. szab. 20. §-a alapján idézés nélkül megjelent felek ügyeit.

2. Gidófalvy Benedek elintézi: a, az anyakönyvi és végrehajtási ügyeket, b, a fizetési meghagyásokat az ezekre vonatkozó megkereséseket, és az egyezségi ügyeket, c, a vétség és kihágási ügyeket, d, a vizsgálóbirói büntető és polgári (Pv. I.) vegyes ügyeket s a büntető ügyekre vonatkozó megkereséseket, e, jegyzőkönyvre veszi *a bünügyi panaszokat*, helyettesiti akadály esetén Máthé Dénes albirót.

3. Máthé Dénes kir. albiró elintézi: a, telekkönyvi ügyeket és pereket, b, az ujitott sommás pereket és a polgári megkereséseket helyetesiti akadály esetén Gidófalvy Benedek albirót.

4. Az aljegyzők közül Császár László alulirt jbirónak, Pulszki Mihály aljegyző Gidófalvy Benedek albirónak segédkezik.

5. Teutsch Károly telekkönyvvezető végzi a telekkönyvi iroda vezetésével járó teendőket, szemléz, széljegyez, felvilágositást ad, bevezet, összeegyeztet, s kezeli az átalakitáshoz tartozó anyagszereket és telekkönyvi nyomtatványokat, végül teljesiti a telekkönyvi darabok leirásával foglalkozó dijnokokra vonatkozó 66460—900 I. M. sz. rendelet 8 §-ában előirt ellenőrzést.

6. Deák Lajos irnok teljesiti a telekkönyvnél az iktatást, kiadást, kezeli a telekkönyvi irattárt és vezeti a telekkönyvhöz tartozó nyilvántartásokat, szükség esetén segédkezik a telekkönyvi bevezetések körül.

7. Sándor István irnok teljesiti az I. számu jegyzői irodát az ide tartozó El. Sp. Ö. Öb. Pv. II. lajstromokat és nyilvántartásokat, végzi az I. számu jegyzői irodához tartozó ügyek kiadványozását, kezeli az elnöki, polgári és bünügyi irattárt és egyuttal az I. és II-ik számu jegyzői irodából kikerült darabok leirásával foglalkozó dijnokok munkálkodásának illetve az általuk irt munka mennyiségnek elenőrzője, szükség esetén segédkezik a telekkönyvi bevezetések körül. Végül a kir. járásbiró felügyelete alatt kezeli az anyagszereket és a nyomtatványokat és vezeti a számadásokat.

8. Josephi Gusztáv irnok a II-ik számu jegyzői irodát az oda tartozó B. Bm. Bv. Vb. V. Pv. I. Fh. Eg. Fm. A. és M. lajtsromokat, mutatókat, a nyilvántartási naplót és jegyzéket, jegyzőkönyvvezetőként müködik Gidófalvy Benedek albiró mellett.

9. Szeles Félix irnok telekkönyvi ügydarabok bevezetésével foglalkozik. Torlódás vagy nagyobb hátramaradás esetén Sándor István, Deák Lajos és Josephi Gusztáv irnok a telekkönyvi bevezetések körül is segédkezni fognak.

10. A dijnokokra vonatkozólag a körülmények figyelembe vételével esetenkint intézkedem.

Okland, 1904. évi november 28-án.

Harmath Jenő,
kir. járásbiró.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszéknél közelebbről megtartott fótárgyalások rendén id. Szász Sándor csehétfalvi lakost gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt 3 napi fogházra; ifj. Demeter Mihály homoródoklándi lakost hatóság elleni erőszak vétségeért 7 napi fogházra; id. Somorai József és neje décsfalvi lakosokat csalás vétségeért 3–3 napi fogházra és 20–20 K pb., ifj Somorai Józsefet pedig 4 havi fogházra és 40 K pénzbüntetésre; Sebestyén György szentegyházasoláhfalvi lakost sulyos testisértés vétségeért 14 napi fogházra és 10 K pb.; Demény Péter ülkei lakost sulyos testisértés vétségeért 14 napi fogházra és 10 K pb.; Talált István, Sándor Imre, Ilyés József fenyédi lakosokat sulyos testisértés vétségeért 3–3 havi fogházra és 10—10 K pb. és Dávid Ignácot 1 havi fogházra s 10 K pb.; Tibódi Márton fenyédi lakost hatóság elleni erőszak vétségeért 1 havi fogházra, Tibódi Ferencet meg 1 heti fogházra itélte a biróság. Somoraiéké kivételével, akik felebbeztek — az itéletek jogerősek.

Városi és helyközi telefon számunk 15.

Kiadja: Betegh Pál könyv-, papir-, iró-, rajzszer- és zenemükereskedése, könyv- és ujságkiadó intézete.

Hirdetmény.

A kőhalmi képviselőtestület részéről 1904. julius hó 9-én határozott és törvényesen jóváhagyott uj vásári rendtartás, illetve sorrendszabályozás az itteni heti- és országos kirakodóvásárokra nézve, 1905. évi január hó 1-én lép életbe, mely időtől kezdve eladónak az áruhelyeket az uj rendtartás szerint jelölik ki.

Miről a t. c közönség azon megjegyzéssel értesittetik, hogy a jövő 1905 évi január hó 9 ére eső kőhalmi országos kirakóvásáron már az áruhelyeket ezen uj vásárrendtartás szerint fogják kijelölni, mely alkalomnál az eladók a vásári bizottság rendelkezéseinek engedelmeskedni tartoznak.

Kőhalom, 1904. évi november hó 10-én.

Az előljáróság.

Benedek, Nagy és Konrád
első székely cipőraktára Sz.-udvarhelyt, Kossuth-u.
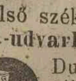
Dus választék csinos és tartós
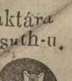
cipőkben!
Mérték utáni megrendelések pontos kivitele.
„Fredin“ cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

☞ **Petőfi** összes költeményei 1 és 2 koronás diszkötésekben, **Magyar** és **Olcsó Könyvtár** sorozatai; **óvodás és iskolai táskák** nagy választékban **Betegh Pál** könyvkereskedésében Kossuth-utca 15. sz. alatt kaphatók.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Nyit-tr*

A Sarg-féle Glycerin-Szappan szilárd és folyékony a bőrt fehérré és gyöngéddé teszi. Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél leggyöngébb korban a **legkitünőbb tisztitó szernek** bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. által a legjobb eredménynyel használják.

Védjegy: „Horgony".

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjonak bizonyult háziszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál** és **meghüléseknél** bedörcsölésképpen használva. **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a **„Horgony"** védjegygyel és a **Richter** czéjgegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz", Prágában, Elisabethstr. 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Tessek elolvasni! Elolvasatlanul le nem tenni s tovább ajánlani!

Székelyudvarhelyt a Fő-piactéren kiadók az alábbiak:

Iroda, vagy raktárnak való szoba; pincék, gabona-elárusító hely hámbárokkal; nyilt bazárnak átalakitható hely; fényképesznek, terve szerint átalakitandó helyiségek!

1. *Két udvari lakás*, — kivánság szerint ujból átalakitandó — mely áll 2—2 szoba, konyha, kamara, pince és egyéb hozzátartozandókkal — a földszinten.

2. *Egy szép nagy világos szoba* konyhával — földszint az udvaron.

3. *Egy udvari szoba* magános lakónak, iroda helyiségnek, raktárnak, vagy szabónak mühelyül **azonnal kiadók**. — A 2. és 3. pont alattiak azonnal el is foglalhatók, mig a többiek — megfelelő átalakitás után — Szent-Mihály napkor: **szept. 29-én**. A ház a város legforgalmasabb helyén van azért a lakások különösen alkalmasok azoknak, kiknek érdekük, hogy a főpiacon egyenek s a kapu elé kirakatokat tehessenek. Ezen helyiségek csakis csendes foglalkozásu, gyermektelen családoknak, vagy magánosoknak adatnak ki!

4. **Raktárnak** — gabonának vagy bárminek — 3 nagy száraz, szellős pince-helyiség azonnal kiadó és átadható!

5. **Gabona kimérő** és elárusító hely (kimérő hámbárokkal), kicsinyben való elárusításhoz kiválóan alkalmas és nagyforgalmu hely.

6. **Nyilt bazárnak** — megegyezés szerint átalakitható — kapualj!

7. **Önálló lakás** külön udvarral és kerttel, konyhakertészetnek különösen alkalmas, kitünő és bővizü kuttal. Vidékről beköltözni akaró gazdálkodónak nagy udvarral. Fakereskedőnek, aki a hetipiacon vásárol be deszkát, lat és a helybeli iparosok stb.-inek elárusitja, kiválóan alkalmas, mert szemben van a fapiaccal, a jó karba helyezett Gábor-utcában. Egy nagy és két kisebb szoba, kamara, egy igen nagy, valamelyes mühelynek alkalmas nagy világos, szellős pincelakással; egy kisebb pince és egy földi pincével, istálló, szekérszin, nyitott és zárt sütő, sertés és csukol stb.-ivel felszerelve **azonnal vagy Szentmihály naptól** 3, vagy 6 évre **kiadók** s azonnal elfoglalhatók.

Értekezhetni irásban vagy szóval a tulajdonosnál:

nagysolymosi

Koncz Ármin gyógyszerészszel.

az irodájában **Székelyudvarhelyt.**

Ellenzék. Az erdélyi részek e legjobb és legnagyobb független napilapja negyedévre 8 korona. Előfizetéseket elfogad bármely naptól kezdve az „Ellenzék" kiadóhivatala Kolozsvárt.

Szorger Ferenc 8 év óta fennálló órás üzlete Székelyudvarhely, Batthyány-tér (az ev. ref. kolegiummal szemben) állandó raktárt tart mindenféle inga-, zseb- és ébresztő-órákból. Javitásokat pontosan és lelkiismeretesen teljesit.

BRÁZAY-féle sósborszesz

A Brázay-féle sósborszesz megbecsülhetetlen mint erősitőszer gyermekeknél, gyenge vagy idősebb embereknél.

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar,
Aki bármiféle állást vagy foglalkozást keres, o o o
Aki lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kiván, o o o o o o o
Aki társat, pénz kölcsönt stb keres, o o o o o o o
Aki szakácsnőt, o o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres, o o o o
Aki férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, o o o

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a „SZÉKELY-UDVARHELY" apró hirdetés rovatát.

Szőlőoltványok

amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és borfajokból, teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, dus gyökérzetü példányok, szokványminőségben, mérsékelt árakon, őszi vagy tavaszi szállitásra megrendelhetők a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél

Medgyesen (N.-Küküllőm.) Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES.**

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazd. egyl. szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepének igazatója, N.-küküllőm. volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok szintén mérsékelt árakon!

Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 vizmü által naponta 2 millió liternél nagyobb vizmennyiséggel lettek öntözve.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Karácsoni és uj-évi ajándéktárgyak — csak felnőttek részére — — dús választékban, leszállitott árakon; *karácson-fadiszek*, valamint az ünnepekre *egész friss* mindennemü *füszeráruk* a legtisztább kezeléssel; a hires debreczeni és kikindai *lisztek*; valódi angol, Jamaikai és belföldi *rumok*, legjobb minőségü teák (kannajegygyel) és *friss teasütemények*; ugyszintén üveg-, porcellán edények és szervizek; háztartási cikkek, étkező eszközök, tükrök; függő, asztali és fali lámpák rendkivül nagy választékban, *leszállitott árak mellett* kaphatók *Szentpétery Gergely* kereskedésében Székelyudvarhelyt.

Marhahus a legjobb és friss minőségben kilója I. o. 36 kr, II. o. leveshus 32 kr **Balássy Ignác** mészáros és hentesnél Székelyudvarhelyt, Kosuth-utca 14., a hol naponta friss virsli, kolbász, parizer, kassai és szebeni felvágottak, lengyel kolbász, szafaládé, sonka és füstölt-hus szintén mérsékelt árban kapható. Borju- és sertéshus ugyanott.

Baróthi
műmalom
lisztörleményeit a helybeli piacon üzletembe bevezettem. Miért is ajánlom a nagyérdemü közönség figyelmébe és próbamegrendelésével meggyőződést szerezni ezen lisztek jóságáról és versenyképességéről.

Árak:

Kalácsliszt 0-ás	1 klgr.	16 kr.
I. rendü szép kenyérliszt	„	14 kr..
II. rendü szép kenyérliszt	„	12 kr.
Szitált rozsliszt.	„	11 kr

Kiváló tisztelettel:
STERBA ÖDÖN.

Legolcsóbb, legjobb divatlap
a „Budapesti Bazár“, mely tősgyökeres magyar ujságot a „SZÉKELY-UDVARHELY“ előfizetői — különös kedvezmény gyanánt — **negyedévre** 1 K 50 fillér helyett **1 K 30 fillérért** rendelhetik meg a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában. A „Budapesti Bazár“ iránya mindenkor összpontosul e három szóban:
Izlés! — Takarékossag! — Munka!

Füszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Kászoni Főkut vize 12 fillér!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!
— Üvegenkint csak 8 fillér. —
Ezen természetes ásványvizet kitünő eredménynyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakodásának első stádiumában, a gyomor rendellenes müködésében, a májmüködés és epekészités rendetlenségeiben, az epekövek eltakaritását szembetünően könnyiti, a bélhurut minden nemeiben, a nyálkás aranyrben, hasszervi dugulásokban, hugykő képződéseiben, mézes hugyárban, görvély- és mirigydagokban, angolkóros csontlágyulás- és sorvadásokban. — A legkitünőbb üdőt ital, borral vegyitve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktári
SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,
Székelyudvarhelyt

Baross-forrás borvize 8 fillér!

Kérem a cégre ügyelni!

Eladó széna és sarju. Kobátdemeterfalván Robonyi Adolf birtokosnál 30 szekér elsőrendü réti széna és sarju eladó.

Eladó verő malacok Kovács Domokosnál Szudvarhelyen Szt.-Imre utca.

Kitünő 5—6 fokos uj és ó fehér borok 20—23 krajcárért kaphatók bármily mennyiségben **Dr Hegedüsnél Balavásáron**

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Réz- és ruggyanta-bélyegzők egyesek hivatalok testületek számára, valamint „Gumosit“ jelző készülékek üveg, porcellán-, vas-, bádog-, kő, fa, vászon, zsák, vitorlavászon, jute, posztó és **állatok jelzésére**, égető vasak, érc értékjegyek ajtó-táblák; bronz ajtó tábla vésett névvel, horganyból fekete alappal öntött természetes fényezett betükkel, ajtó- és kulcsszámok, monogrammok pecsétnyomónak és ruhajelzéshez, valamint himzéshez, „Diadal“ legolcsóbb és legjobb ruggyanta kézinyomda kaphatók és megrendelhetők **Betegh Pál** könyv-, papir-, iró- és rajzszerkereskedésében **Székelyudvarhelyt**, (Kossuth-utca)

UDVARHELYVÁRMEGYE * 1904 * KORONDI GAZDAKÖR

Foglalkozást keres (irodait) szépirás egyén, ki magyarul, németül ir és beszél, a mington-, Yost- és Bensderfer-féle irógépek zeli, irodai munkákban jártassággal bir. — Cím lap kiadóhivatalában.

Cimbalom iskola
önt anulásra.
Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanitó nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legujabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzza, 50 legujabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona Kapható: **Kovács János** okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII Erzsébet-körut 5. sz.

Gyarmathy István épüle but asztá
Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz. a
elvállal és pontosan teljesit minden e szakba tartozó m kákat. — Karácsoni, uj-évi és más alkalmakra készit cs **ajándék- és emléktárgyak** a legujabb rajzok és minták szerint, jótállás mellett. Jelszava: **szolid munka, jutányos ár és pontoss**

Székely borkereskedés részvénytársaság
Székelykeresztúron.
Jutányos árban tiszta, finom, józamatu borokat árusit. A közönség saját érdekét szolgálja és egy közszükséget szolgáló székely intézményt fennállásában támogat ha innen szerzi be bor-

Asztali bor	1904.	Hlként	40 K,
Asztali „	1904.	„	48 „
Asztali „	1903.	„	48 „
Finom asztali bor	1895.	„	52 „
Pecsenye „	1892.	„	56 „
Schiller (piros) „	1896.	„	62 „
Rozsamáli „	1896.	„	64 „
Rizling I. „	1890.	„	90 „
Rizling II „	1890.	„	72 „
Leányka „	1890.	„	1.20 „

50 liter vételnél már fennti ár érvényes Kevéssel magasabb árért palackozott borok is kaphatók **Az igazgatóság.**

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA
Alapittatott: 1865. — nói- férfi divatáruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. — Alapittatott: 1865.
Legolcsóbb bevásárlási forrás! — Gyors és pontos kiszolgálás!

Occasio!

OCCASSIO!
Karácsoni és ujévi
legjobb
alkalmi vételek.
Ajándékok és meglepetések.
Óriási választék uri és női divat ruházati cikkekben.
Legjutányosabban kaphatók.

Occasio!

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.